

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Komedyen ve içerik üreticisi Tuba Ulu'nun bir stand-up gösterisinde kullandığı ifadeler gerekçe gösterilerek gözüaltına alınması, hakkında adli kontrol tedbiri uygulanması, sosyal medya hesaplarına erişim engeli getirilmesi ve sonrasında hakkında hapis istemli iddianame hazırlanması ifade özgürlüğü, sanat özgürlüğü ve demokratik toplum ilkeleri bakımından ciddi tartışmalara neden olmuştur. Basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre Tuba Ulu hakkında "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" ve "milli ve manevi değerlere hakaret" gerekçeleriyle işlem tesis edilmiş, sanatçının X hesabı ile YouTube kanalına erişim engeli uygulanmıştır. Mizahi bir gösteri kapsamında sarf edilen ifadelerin doğrudan ceza soruşturmasına konu edilmesi ve sosyal medya hesaplarının kapatılması, ifade özgürlüğünün sınırları ile sanatsal üretim alanına yönelik baskılar konusunda önemli kaygılar yaratmıştır.

İfade özgürlüğü yalnızca toplumun çoğunluğu tarafından kabul gören ya da rahatsızlık yaratmayan düşünceler için değil sarsıcı, sert, aykırı, eleştirel ve mizahi ifadeler için de geçerlidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarında da hiciv, mizah ve sanatsal ifade biçimlerinin demokratik toplumun korunması gereken temel unsurlarından biri olduğu vurgulanmaktadır. Demokratik toplumlarda mizahın cezalandırılması ya da kriminalize edilmesi bireysel bir hak ihlali değil, toplumun eleştirel düşünme ve kamusal tartışma alanının daraltılması sonucunu da doğurmaktadır. Son yıllarda gazeteciler, sanatçılar, karikatüristler, müzisyenler, sosyal medya kullanıcıları ve stand-up sanatçıları hakkında açılan soruşturmaların, etkinlik yasaklarının, sansür uygulamalarının ve erişim engeli kararlarının arttığı görülmektedir. Özellikle mizah ve sanat alanındaki üretimlerin idari ve yargısal baskılarla karşı karşıya bırakılması, kültürel üretim alanında otosansürü derinleştirmekte ve sanatçıların kamusal ifade alanını daraltmaktadır. Nitekim Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü Nacho Sanchez Amor da Tuba Ulu hakkında yürütülen süreç nedeniyle yaptığı açıklamada, bir ülkede komedyenlerin gözüaltına alınmasının "derin biçimde ürkütücü" olduğunu ifade etmiş ve bunun ifade özgürlüğü bakımından olumsuz bir tablo yarattığını belirtmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Kültür ve Turizm Bakanlığı, mizah, stand-up, hiciv ve eleştirel sanat üretimlerinin ifade özgürlüğü kapsamında korunması gerektiği yönünde bir politika veya ilkesel yaklaşım benimsemekte midir?
- 2- Tuba Ulu hakkında yürütülen süreç ve sosyal medya hesaplarına erişim engeli uygulanması konusunda Bakanlığınız tarafından herhangi bir değerlendirme yapılmış mıdır?
- 3- Son 5 yıl içerisinde komedyenler, tiyatro sanatçıları, karikatüristler, müzisyenler ve içerik üreticilerinin etkinlikleri hakkında kaç yasaklama, iptal veya idari müdahale kararı alınmıştır?
- 4- Son 5 yıl içerisinde sanatçılar hakkında açılan soruşturmalar ve uygulanan sansür mekanizmalarına ilişkin Bakanlığınızın herhangi bir raporu veya çalışması bulunmakta mıdır?
- 5- Sanatçıların sosyal medya hesaplarının kapatılması veya erişim engeline uğraması Bakanlığınız tarafından kültürel ifade özgürlüğüne müdahale olarak değerlendirilmekte midir?
- 6- Bakanlığınız, sanat ve kültür alanında faaliyet yürüten kişilerin ifade özgürlüğünü korumaya yönelik herhangi bir mekanizma veya destek programı yürütmekte midir?
- 7- Son 5 yılda Bakanlığınız tarafından desteklenen kaç tiyatro oyunu, stand-up gösterisi, film, konser veya kültürel etkinlik “milli ve manevi değerler” gerekçesiyle hedef gösterilmiş, iptal edilmiş veya sansüre uğramıştır?
- 8- UNESCO’nun kültürel çeşitlilik ve sanatsal ifade özgürlüğüne ilişkin sözleşmeleri kapsamında Bakanlığınız tarafından yürütülen çalışmalar nelerdir?
- 9- Sanat alanında oluşan baskı ve otosansür ortamının kültürel üretim üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış herhangi bir araştırma veya değerlendirme bulunmakta mıdır?
- 10- Bakanlığınız, sanatçıların ve komedyenlerin düşüncelerini ifade ettikleri için yargısal ve idari baskıyla karşılaşmaması adına ilgili kurumlarla herhangi bir koordinasyon veya politika çalışması yürütmekte midir?